

लोलुपो लोलुभो लोभस्तृष्णा लिप्ता वशः स्पृहा । काङ्क्षाशंसागर्धवाच्छाशेच्छेहातृर्मेनोरथाः ॥ ४३०
 कामोऽभिलाषोऽभिध्या तु परस्वेहोद्धतः पुनः । अविनीतो विनीतस्तु निभृतः प्रश्रितोऽपि च ॥ ४३१
 विधेये विनयस्थः स्यादाश्रवो वचनेस्थितः । वश्यः प्रणयो धृष्टस्तु वियातो धृष्णुधृष्णजौ ॥ ४३२
 वीक्षापन्नो विलक्षोऽधाधृष्टे शालीनशारदौ । शुभंयुः शुभसंयुक्तः स्यादहंयुरहंकृतः ॥ ४३३
 कामुकः कमिता कन्नोऽनुकः कामयिताभिकः । कामनः कमरोऽभीकः पञ्चमद्रस्तु विप्रुतः ॥ ४३४
 व्यसनी हर्षमाणस्तु प्रमना हृष्टमानसः । विकुर्वाणो विचेतास्तु दुरन्तर्विपरो मनाः ॥ ४३५
 मत्से शौण्डोत्कटक्षीबा उत्कस्तूत्सुक उन्मनाः । उत्कण्ठितोऽभिज्ञस्ते तु वाच्यक्षारितदूषिताः ॥ ४३६
 गुणैः प्रतीते लाहृतलक्षणः कृतलक्षणः । निर्लक्षणस्तु पाण्डुरपृष्ठः संकसुकोऽस्थिरे ॥ ४३७
 तूष्णींशीलस्तु तूष्णीको विवशोऽनिष्टदुष्टधीः । बद्धो निगडितो नद्धः कीलितो यञ्जितः सितः ॥ ४३८
 संदानितः संयतश्च स्यादुद्दानं तु बन्धनम् । मनोहतः प्रतिहतः प्रतिबद्धो हतश्च सः ॥ ४३९
 प्रतिक्रिप्तोऽधिक्षिप्तोऽवकृष्टनिष्कासितौ समौ । आत्तगन्धेऽभिभूतोऽपध्वस्ते न्यकृतधिकृतौ ॥ ४४०
 निकृतस्तु विप्रकृतो न्यक्कारस्तु तिरस्किया । परिभावो विप्रकारः पैरापर्यभितो भवः ॥ ४४१
 अत्याकारो निकारश्च विप्रलब्धस्तु वञ्जितः । स्वप्रकश्यालुर्निद्रालुर्धूर्णिते प्रचलायितः ॥ ४४२
 निद्राणः शयितः सुप्तो जागरूकस्तु जागरी । जागर्या स्याज्जागरणं जागरा जागरोऽपि च ॥ ४४३
 विष्वगश्चति विष्वद्यद्देवद्यद्देवमश्चति । सहाश्चति तु सध्यद् स्यात्तिर्यक् पुनस्तिरोऽश्चति ॥ ४४४
 संश्यालुः संशेयिता गृह्यालुर्प्रहीतरि । पतयालुः पातुकः स्यात्समौ रोचिष्णुरोचनौ ॥ ४४५
 दक्षिणार्हस्तु दक्षिण्यो दक्षिणीयोऽथ दण्डितः । दापितः साधितोऽर्च्यस्तु प्रतीक्ष्यः पूजितोऽर्हितः ॥ ४४६
 नमस्यितो नमसितोऽपचितावञ्जितोऽर्चितः । पूजार्हणासपर्यार्चा उपहारबली समौ ॥ ४४७
 विह्वो विह्वलः स्थूलः पीवा पीनश्च पीवरः । चक्षुष्यः सुभगो द्वेष्योऽक्षिगतोऽथांसलो बली ॥ ४४८
 निर्दिग्धो मांसलश्चोपचितोऽथ दुर्बलः कृशः । क्षामः क्षीणस्तनुश्चातस्तलिनामांसपेलवाः ॥ ४४९
 पिचण्डिलो बृहत्कुक्षिस्तुन्दिदुन्दिकतुन्दिलाः । उदर्युदरिले विखर्विस्त्रुविग्रा अनासिके ॥ ४५०
 नतनासिकेऽवनाटोऽवटीटोऽवभ्रटोऽपि च । खरणास्तु खरणसो नःक्षुद्रः क्षुद्रनासिकः ॥ ४५१
 खुरणाः स्यात्खुरणस उन्नसस्तूप्रनासिकः । पङ्गुः श्रोणः खलतिस्तु खल्लवाट ऐन्द्रलुप्तिकः ॥ ४५२
 शिपिविष्टो बभ्रुरथ काणः कनन एकदृक् । पृभिरल्पतनौ कुञ्जे गडुलः कुकरे कुणिः ॥ ४५३
 निखर्वः खट्वनः खर्वः खर्वशाखश्च वामनः । अकर्ण एडो बधिरो दुश्चर्मा तु द्विनम्रकः ॥ ४५४
 वण्डश्च शिपिविष्टश्च खोडखोरौ तु खञ्जके । विकलाङ्गस्तु पोगण्ड ऊर्ध्वज्जुर्ध्वजानुकः ॥ ४५५
 ऊर्ध्वज्ञश्चाप्यथ प्रज्जुप्रज्ञौ विरलजानुके । संजुसंज्ञौ युतजानौ बलिनो बलिमः समौ ॥ ४५६
 उदग्रदन्दन्तुरः स्यात्प्रलम्बाण्डस्तु मुष्करः । अन्धो गताक्ष उत्पश्य उन्मुखोऽधोमुखस्त्ववाह् ॥ ४५७
 मुण्डस्तु मुण्डितः केशी केशवः केशिकोऽपि च । बलिरः केकरो वृद्धनाभौ तुण्डिलतुण्डिमौ ॥ ४५८
 आमयाव्यपटुर्गानो ग्लास्तुर्विकृत आतुरः । र्व्याधितोऽभ्यमितोऽभ्यान्तो दहुरोगी तु दद्रुणः ॥ ४५९
 पैमनः कच्छुरस्तुल्यौ सातिसारोऽतिसारकी । वातकी वातरोगी स्याच्छ्लेष्मलः श्लेष्मणः कफी ॥ ४६०

१. ईहोऽपि. २. मनोगवी च. ३. कमनोऽपि. ४. तेन दुर्भनाः, अन्तर्मनाः, विमनाः. ५. आक्षारितोऽपि.
 ६. अनिष्टा दुष्टा च धीर्यस्य. ७. तेन पराभवः, परिभवः, अभिभवः. ८. जागरितोऽपि. ९. सांशयिकोऽपि.
 १०. अपचायितोऽपि. ११. खलतोऽपि. १२. न्युञ्जोऽपि. १३. रोगितोऽपि. १४. 'पामरः' इत्येके.